

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 1, 2014 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 336.717

О. П. Зоря,
к. с. н., доцент, доцент кафедри обліку та аудиту, Запорізький національний технічний університет, м. Запоріжжя
В. В. Хотько,
Магістрантка 6 курсу, Запорізький національний технічний університет, м. Запоріжжя

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НБУ ТА СКЛАДАННЯ ЗВІТНОСТІ

О. P. Zorya,
PhD associate professor, associate professor of accounting and auditing chair,
Zaporizhzhya National Technical University, Zaporizhzhya
V. V. Khotko,
Master e 6-th course of Zaporizhzhya National Technical University, Zaporizhzhya

IMPROVEMENT OF REGISTRATION POLICY OF NBU AND DRAFTING OF ACCOUNTING

Розглянуто особливості удосконалення методологічних засад бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

Features of improving the methodological principles of accounting and financial reporting.

Ключові слова: облікова політика, бухгалтерський облік, методологічні засади, фінансової звітність.

Key words: registration policy, record-keeping, methodological principles, financial accounting.

Постановка завдання. Національний банк України працює над подальшим удосконаленням методологічних засад бухгалтерського обліку і фінансової звітності з метою надання користувачам повної, зрозумілої, достовірної та неупередженої інформації про фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки, процедури управління ризиками і капіталом Національного банку України та банків України для прийняття відповідних рішень користувачами фінансової звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості формування облікової політики та її принципи розкриті в наукових працях вітчизняних вчених, зокрема Т.В. Барановської, С.Л. Берези, Ф.Ф. Бутинця, З.Ф. Канурної, С.М. Міщенко, О.І. Пилипенка, М.С. Пушкаря, В.Г. Швеця та інших. За кордоном питання облікової політики розглядали у своїх наукових працях А.О. Єфремова, Н.П. Кондраков, М.І. Кутер, В.В. Панков, а також Г. Уолк (H. Wolk), Дж. Френсіс (J. Francis).

Метою статті є розгляд особливостей удосконалення методологічних засад бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

Виклад основного матеріалу. Облікова політика Національного банку визначається відповідно до нормативно-правових актів Національного банку і розробляється на підставі Міжнародних стандартів фінансової звітності, за винятком тих випадків, за якими Національний банк застосовує окремі правила бухгалтерського обліку з метою дотримання вимог законодавства, зокрема Закону України «Про Національний банк України». Керівництво Національного банку вважає, що це є прийнятні та виважені правила бухгалтерського обліку, які застосовувалися послідовно. Відмінності між обліковою політикою Національного банку та МСФЗ такі: результат переоцінки активів і зобов'язань в іноземній валюті, монетарному золоті та банківських металах у зв'язку зі зміною офіційного курсу гривні до іноземних валют, монетарного золота та банківських металів, у тому числі реалізований результат переоцінки, включається безпосередньо до резерву переоцінки у складі власного капіталу. Це відрізняється від вимог МСФЗ, зокрема Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку (далі - МСБО) 21 «Вплив змін курсів іноземних валют» щодо відображення результату переоцінки в складі доходів та витрат звіту про фінансові результати; внутрішній державний борг відображається за первісною вартістю з вирахуванням резервів. Сума резервів затверджується постановою Правління Національного банку та погоджується Радю Національного банку або визначається законодавством України. Це відрізняється від вимог МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» щодо визнання суми резервів, процентних доходів і відповідно балансової вартості цих активів. Відповідно до вимог Закону України «Про Національний банк України» Національний банк з 1 січня 2012 року перешов на повне застосування МСФЗ. Ця консолідована фінансова звітність була підготовлена відповідно до облікової політики Національного банку, викладеної нижче, за принципом історичної вартості з коригуванням на переоцінку будівель, споруд, фінансових інструментів на продаж та фінансових інструментів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах. Функціональною валютою і валютою представлення консолідованої фінансової звітності є національна валюта України - гривня. Консолідована фінансова звітність Національного банку складається в мільйонах гривень.

Зміна до МСБО 1 «Подання фінансових звітів» роз'яснює вимоги до подання та змісту, звіту про зміни у власному капіталі. У звіті про зміни у власному капіталі необхідно надавати звірку між балансовою вартістю на початок і на кінець періоду для кожного компонента власного капіталу, крім того, зміст було спрощено, оскільки аналіз іншого сукупного доходу за окремими статтями кожного компонента власного капіталу дозволено надавати в примітках до фінансової звітності. Зміна до МСБО 1 «Подання фінансової звітності» - «Подання статей іншого сукупного доходу» (набирають чинності для річних періодів, що починаються з 1 липня 2012 року або після цієї дати). Зміна змінює групування статей, які подаються у складі іншого сукупного доходу. Статті, які можуть бути перекласифіковані у складові прибутку або збитку, у визначений момент часу в майбутньому (наприклад, у випадку припинення визнання активу або погашення) повинні подаватися окремо від статей, які ніколи не будуть перекласифіковуватися. Зміна вплине на подання інформації, але не матиме впливу на фінансовий стан чи результат діяльності Національного банку.

Переглянутий МСФЗ 7 «Фінансові інструменти, розкриття» уточнює деякі вимоги щодо розкриття інформації, зокрема: а) особлива увага приділяється взаємозв'язку якісного та кількісного розкриття інформації про характер і рівень фінансових ризиків; б) відмінено вимогу про розкриття балансової вартості фінансових активів, умови яких були переглянуті і які інакше були б простроченими або знеціненними, якщо їх умови не було б переглянуто; в) вимога про розкриття справедливої вартості забезпечення замінена більш загальною вимогою про розкриття його фінансового впливу; г) роз'яснюється, що компанія повинна розкривати суму забезпечення, на яке звернено стягнення, на звітну дату, а не суму, отриману протягом звітного періоду.

Обмежені винятки щодо надання порівняльної інформації відповідно до МСФЗ 7 для компаній, що вперше використовують МСФЗ, - зміни до МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності». Компанії, які вже складають фінансову звітність за МСФЗ, були звільнені від надання порівняльних даних у рамках розкриття інформації, яке необхідне відповідно до змін до МСФЗ 7. Ця зміна до МСФЗ 1 надає компаніям, що вперше використовують МСФЗ, можливість використовувати ті самі перехідні положення, які включені до зміни МСФЗ 7.

Тлумачення КТМФЗ 19 «Погашення фінансових зобов'язань інструментами капіталу». У цьому тлумаченні надаються роз'яснення методів обліку для тих випадків, коли компанія здійснює перегляд умов боргових зобов'язань, у результаті чого зобов'язання погашається за рахунок випуску дебітором на ім'я кредитора власних дольових інструментів. Прибуток чи збиток відображається у звіті про фінансові результати та являє собою різницю між справедливою вартістю дольових інструментів та балансовою вартістю боргу.

Відповідно до переглянутого МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності»: а) балансова вартість відповідно до тих облікових політик бухгалтерського обліку, що діяли раніше, використовується як умовно розрахована вартість статті основних засобів або нематеріальних активів, якщо ця стаття використовувалася за операціями, що підпадають під регулювання ставок; б) переоцінка, що викликана певною подією, може бути використана як умовно розрахована вартість основних засобів, навіть якщо ця переоцінка проведена протягом періоду, включеного в першу фінансову звітність, підготовлену відповідно до МСФЗ; в) компанії, що вперше застосовують МСФЗ, повинні пояснити зміни в обліковій політиці або виключення з вимог МСФЗ 1, запроваджені між першим проміжним звітом за МСФЗ і першою фінансовою звітністю за МСФЗ.

Переглянутий МСБО 27 «Консолідовані та окремі фінансові звіти» уточнює перехідні правила щодо змін, внесених до МСБО 21, 28 «Інвестиції в асоційовані компанії та спільні підприємства» і 31 «Частки у спільних підприємствах», що зумовлюють перегляд МСБО 27.

Зміни до МСБО 12 «Податки на прибуток» - «Відстрочені податки: відшкодування активу, що лежить в основі відстроченого податку». Зміни дають роз'яснення порядку визначення відстроченого податку стосовно інвестиційної нерухомості, що переоцінюється до справедливої вартості. Ця зміна запровадила спростовне припущення, що вартість інвестиційної власності, яка обліковується за справедливою вартістю, відшкодовується за рахунок продажу. Це припущення спростовне, якщо інвестиційна власність утримується та використовується в моделі ведення бізнесу з метою отримання практично всіх економічних вигод, пов'язаних з цією інвестиційною власністю, з плином часу, а не в результаті продажу. ПКТ 21 «Податки на прибуток - відшкодування переоціненої вартості активів, які не підлягають амортизації», у якому розглядаються аналогічні питання, пов'язані з переоцінкою активів, що не підлягають амортизації, із використанням моделі переоцінки відповідно до МСБО 16 «Основні засоби», був включений до МСБО 12 після виключення зі сфери його застосування інвестиційної власності, яка обліковується за справедливою вартістю.

Зміни до МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність» (набирають чинності для річних періодів, що починаються з 1 січня 2013 року або після цієї дати) передбачають єдину модель контролю, що застосовується для всіх видів компаній, включаючи компанії спеціального призначення. Зміни до МСФЗ 10 вимагають від керівництва значно більшого об'єму суджень під час визначення того, які з компаній контролювані, і повинні консолідуватися материнською компанією, ніж під час застосування вимог МСФЗ 27 «Консолідована та окрема фінансова звітність». Зміни до МСФЗ 10 також передбачають спеціальні роз'яснення із застосування його положень в умовах агентських відносин. Стандарт уключає також облікові вимоги та процедури консолідації, перенесені без змін із МСФЗ 27. МСФЗ 10 змінює вимоги стосовно консолідації, що містяться в тлумаченні ПКТ «Консолідація - компанії спеціального призначення» та МСФЗ 27.

Зміни до МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості» (набирають чинності для річних періодів, що починаються з 1 січня 2013 року або після цієї дати, дострокове застосування дозволяється) об'єднують в одному стандарті всі вказівки стосовно оцінки справедливої вартості відповідно до МСФЗ, надає роз'яснення щодо оцінки справедливої вартості відповідно до МСФЗ у тих випадках, коли використання справедливої вартості потрібне або дозволяється відповідно до інших стандартів у складі МСФЗ. Зміни до МСФЗ 13 можуть вплинути на оцінку активів і зобов'язань, які обліковуються за справедливою вартістю.

Зміни до МСБО 32 «Фінансові активи: Подання» - «Взаємозалік фінансових активів і фінансових зобов'язань» (опубліковані в грудні 2011 року і набирають чинності для річних періодів, що починаються з 1 січня 2014 року або після цієї дати, дострокове застосування дозволяється).

Переглянутий МСБО 34 «Проміжна фінансова звітність» містить додаткові приклади суттєвих подій і операцій, що підлягають розкриттю в проміжній фінансовій звітності, включаючи перенесення між рівнями ієрархії оцінки справедливої вартості, зміни класифікації фінансових активів або зміни умов діяльності та економічної ситуації, що мають вплив на справедливу вартість фінансових інструментів компанії.

Висновки з даного дослідження. Успішність функціонування суб'єкта господарювання неможливе без чіткої організації бухгалтерського обліку, яка ґрунтується на нормативно-правових актах держави та прийнятій банківській установою обліковій політиці. Організація бухгалтерського обліку – це процес вибору та впорядкування способів і прийомів збору, обробки та надання достовірної та своєчасної інформації про наявність, рух, стан і використання наявних монетарних активів для прийняття необхідних управлінських рішень.

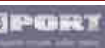
Література.

1. МСБО 1 «Подання фінансових звітів»
2. МСФЗ 7 «Фінансові інструменти, розкриття»
3. МСБО 27 «Консолідовані та окремі фінансові звіти»
4. МСБО 32 «Фінансові активи: Подання»
5. МСБО 34 «Проміжна фінансова звітність»

References.

1. IAS 1 — *Presentation of Financial Statements.*
2. IAS 7— *Statement of Cash Flows.*
3. IAS 27— *Consolidated and Separate Financial Statements*
4. IAS 32 — *Financial Instruments: Presentation*
5. IAS 34 — *Interim Financial Reporting*

Стаття надійшла до редакції 08.01.2014 р.

ТОВ "ДКС Центр"